

**ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1***
**STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATOR
UNDER THE YALA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

มูยาฮีตะห์ โซ๊ะรี¹ และ ซูฮัยรี บ็องกาฉา²

Muyaheedah Sohree¹ and Suhairee Beungacha²

¹⁻²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹⁻²Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: Muyaheedah40@gmail.com

วันที่รับบทความ : 15 มิถุนายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 21 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 23 สิงหาคม 2568

Received 15 June 2025; Revised 21 August 2025; Accepted 23 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 2) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดสถานศึกษา 3) ประมวลปัญหาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 313 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม

Citation:

* มูยาฮีตะห์ โซ๊ะรี และ ซูฮัยรี บ็องกาฉา. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(4), 322-342.
Muyaheedah Sohree and Suhairee Beungacha. (2025). Strategic Leadership Of School Administrator Under The Yala Primary Educational Service Area Office 1. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(4), 322-342.;
DOI: <https://doi.org/10.>
Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

จากแนวคิดของดูบรินทั้ง 5 ด้าน 35 ข้อ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3. ข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองภาพรวมของสถานศึกษาทั้งบริบทภายในและบริบทภายนอกสถานศึกษา การมีความรู้ความสามารถวางแผนงานที่ดีในการบริหารจัดการทรัพยากรงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ครูและบุคลากรทางการศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1

Abstract

This research aims to : 1. Examine the level of strategic leadership among school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 1 2.Compare the levels of strategic leadership among these administrators based on gender, educational attainment, age, work experience, and school size 3. Analyze the problems related to strategic leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 1.The sample group consisted of 313 teachers, determined using Krejcie and Morgan's sample size table and selected through simple random sampling. The research instrument employed was a questionnaire based on the five dimensions of DuBrin's concept, 35 item of strategic leadership. The statistical methods used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (ANOVA), and Scheffé's method for post hoc comparisons.

Research Findings : 1. The overall level of strategic leadership among school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 1 was found to be high. 2. The comparison of strategic leadership levels among school administrators, classified by gender and educational attainment, revealed no significant differences. However, when classified by age, work experience, and school size, statistically significant differences. 3. Recommendations regarding the strategic leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 1 include the necessity for administrators to consider both the internal and external contexts of the school holistically. They must also possess the knowledge and ability to effectively plan and allocate budgetary resources in alignment with institutional goals and objectives.

Keywords: Strategic leadership, The Yala Primary Educational Service Area Office 1, Teachers and educational personnel

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างสังคม และเสริมสร้างชาติเพื่อความมั่นคงในระยะยาว โดยทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะกับความต้องการของตลาดงาน เพื่อให้คนไทยได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลง

ของโลกทั้งในยุคปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีเอกลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีคุณสมบัติผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม เพื่อรับมือกับบริบทเฉพาะ และขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงพฤติกรรมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เสริมสร้างพลังทางปัญญาให้กับครูด้วยการสนับสนุนให้ครูทดลองสิ่งใหม่ ๆ กระตุ้นการสร้างระบบความคิด เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสิ่งสำคัญของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง (Role Model) ภายใต้อาณาความคิดที่ทันสมัย รูปแบบการปฏิบัติงานใหม่ ๆ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555)

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระบบการศึกษาเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ กลยุทธ์ที่ดีจะเป็นกุญแจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามทิศทางที่ชัดเจน รวมถึงยังสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงกับบริบทของสังคม ปัจจุบันงานวิจัยส่วนใหญ่ยืนยันว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาและต่อผู้เรียน แม้งานวิจัยจะได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แต่พบว่ายังไม่มีงานวิจัยในลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่กล่าวถึงในบริบทเฉพาะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ซึ่งเป็นพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะเฉพาะทั้งด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจรวมถึงสภาวะการณ์ปัจจุบันโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 เพื่อนำข้อสรุปที่เป็น

แนวทางของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงมี โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สามารถมองเห็นอนาคต และกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ ผู้นำจึงต้องเรียนรู้ และปรับวิสัยทัศน์ของการบริหารองค์กรให้ทันสมัย ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญต่อผู้นำอย่างมาก เพราะจะทำให้ผู้นำมีแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมถึงการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์จะสามารถทำให้สถานศึกษาอยู่รอดในทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลปัญหาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน การจัดการ การควบคุม และการประเมินผลในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาทั้ง 4 งาน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สร้างความร่วมมือของบุคลากร และส่งเสริมให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ความสามารถและพฤติกรรมของผู้นำในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ขององค์กร โดยใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์ ปรับตัวได้

และสามารถสร้างอิทธิพลจูงใจบุคลากรทุกระดับให้ร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

3. การบริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และได้จัดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็นศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 13 ศูนย์เครือข่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในการทำวิจัยครั้งนี้ดำเนินการมีขั้นตอนตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,701 คน จากสถานศึกษา 110 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 313 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามกรอบแนวคิดของดูบริน (Dubrin, 1998) จำนวน 5 ด้าน 35 ข้อ แบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงทดลองใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,701 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 เพื่อให้ครูในสังกัดตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 313 คน และนำแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องและนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในขั้นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบรายการ (Check List) โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที ทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีเชฟเฟ โดยภาพรวมและรายด้าน นำเสนอเป็นตารางประกอบการแปลความหมาย

4.3 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในแต่ละด้านโดยการประมวลทัศนะในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1	การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.04	.72	มาก	5
2	การนำปัจจัยต่างๆมากำหนดกลยุทธ์	4.19	.66	มาก	2
3	การมีวิสัยคิดเชิงปฏิบัติ	4.18	.69	มาก	3
4	การสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.14	.65	มาก	4
5	การกำหนดกลยุทธ์	4.20	.64	มาก	1
รวม		4.18	.65		

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .64) รองลงมาคือ ด้านการนำปัจจัยต่างๆ

มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .66) ด้านการมีวิถีคิดเชิงปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .69) และด้านการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .72)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	เพศ				t	P - value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีความคิด ความเข้าใจระดับสูง	4.065	.65	4.03	.75	.372	.710
2. การนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.25	.65	4.15	.66	1.217	.224
3. การมีวิถีคิดเชิง ปฏิบัติ	4.26	.61	4.14	.72	1.426	.155
4. การสร้างโอกาส สำหรับอนาคต	4.15	.62	4.13	.66	.265	.791
5. การกำหนดกลยุทธ์	4.26	.58	4.17	.66	1.141	.255
รวม	4.20	.57	4.12	.67	.937	.349

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ระดับการศึกษา				t	P - value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.03	.70	4.05	.79	- .177	.860
2. การนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.17	.66	4.22	.68	- .610	.543
3. การมีวิธีคิดเชิงปฏิบัติ	4.19	.68	4.15	.72	.422	.673
4. การสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.15	.63	4.11	.70	.469	.640
5. การกำหนดกลยุทธ์	4.20	.64	4.17	.64	.366	.714
รวม	4.15	.62	4.14	.67	.094	.925

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามช่วงอายุ Generation

ภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์	ช่วงอายุ Generation								F	P – va lue
	อายุน้อยกว่า26		อายุ		อายุ		มากกว่า			
	ปี		27 - 44 ปี		45 - 59 ปี		59 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		

1. การมีความคิด ความเข้าใจ ระดับสูง	3.81	.60	4.05	.72	4.10	.68	3.45	1.09	2.93	.034
2. การนำปัจจัย ต่างๆมากำหนด กลยุทธ์	3.83	.53	4.18	.63	4.27	.67	3.60	.97	4.76	.003
3. การมีวิธีคิดเชิง ปฏิบัติ	3.96	.63	4.18	.65	4.27	.68	3.48	1.06	4.61	.004
4. การสร้าง โอกาสสำหรับ อนาคต	4.03	.63	4.16	.63	4.18	.61	3.54	1.05	3.20	.024
5. การกำหนด กลยุทธ์	4.15	.65	4.19	.61	4.26	.62	3.68	.98	2.61	.052
รวม	3.96	.58	4.15	.60	4.21	.62	3.55	1.01	3.92	.009

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามช่วงอายุ Generation พบว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง และการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งด้านการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านการมีวิธีคิดเชิงปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ประสบการณ์การทำงาน						F	P - value
	น้อยกว่า		ระหว่าง		มากกว่า			
	10 ปี		10 – 20 ปี		20 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง	3.93	.72	4.13	.64	3.97	.88	2.55	.08
2. การนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.04	.61	4.30	.61	4.08	.81	5.63	.004
3. การมีวิธีคิดเชิงปฏิบัติ	4.13	.69	4.24	.59	4.08	.87	1.48	.229
4. การสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.03	.64	4.22	.56	4.08	.83	2.80	.062
5. การกำหนดกลยุทธ์	4.12	.60	4.27	.58	4.12	.78	2.18	.114
รวม	4.05	.60	4.23	.55	4.07	.81	3.08	.048

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์	ขนาดของสถานศึกษา								F	P - valu e
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่ พิเศษ			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีความคิด ความเข้าใจ ระดับสูง	4.31	.64	3.92	.73	4.29	.64	4.01	.73	5.96	.001
2. การนำปัจจัย ต่าง ๆ มากำหนด กลยุทธ์	4.44	.54	4.07	.69	4.40	.47	4.16	.67	6.37	.000
3. การมีวิธีคิดเชิง ปฏิบัติ	4.40	.64	4.08	.72	4.24	.63	4.23	.53	3.66	.013
4. การสร้าง โอกาสสำหรับ อนาคต	4.35	.57	4.05	.68	4.26	.49	4.16	.60	3.89	.009
5. การกำหนด กลยุทธ์	4.43	.54	4.08	.67	4.43	.53	4.25	.53	6.34	.000
รวม	4.38	.54	4.04	.66	4.32	.50	4.16	.56	5.79	.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประมวลปัญหาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

1. การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจบริบทของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก มีวิสัยทัศน์ เปิดรับเทคโนโลยี และบริหารอย่างเป็นธรรม
2. การนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์ SWOT เพื่อวางแผนและบริหารทรัพยากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา
3. การมีวิธีคิดเชิงปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง คิดเชิงวิพากษ์ มีจริยธรรม และสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
4. การสร้างโอกาสสำหรับอนาคต พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่สร้างแรงจูงใจวางแผนระยะยาว และพัฒนาทักษะของบุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
5. การกำหนดกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน ยืดหยุ่น สื่อสารได้ดี และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิกร บุนัน (2563) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภาภรณ์ เสริมศรี (2557) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดทิศทางขององค์กร และสามารถนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากครูและบุคลากร โดยมุ่งสู่ผลสำเร็จเกินกว่าความคาดหวังที่ตั้งไว้ รวมถึงกระบวนการใช้อิทธิพลของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา โดยยึดเป้าหมายและภารกิจขององค์กรเป็นหลัก และจะสรรหาวิธีการบริหารงานด้วยการกำหนดทิศทางที่

ชัดเจนในการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา จูงใจด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายโดยจัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีและยังคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างบุคลากรด้วยกัน (มนสิชา ธรรมรักษ์, 2561) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กำหนดว่าผู้บริหารซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญเป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ ทুমเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความสามารถในการจัดการองค์การ มอบหมายงานให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพ ใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้บริหารสามารถทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจันทร์ จุฑนพ (2559) ได้ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด ผลการวิจัย พบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของคมกฤษ พรหมฉิน (2560) ได้ศึกษาวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ซึ่งจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของอานวย มีราคา (2564) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ศรีสะเกษนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบว่า ความ

คิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีเพศต่างกันพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุสรี ทองเหตุแก้ว (2562) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่าภาวะผู้นำกับบรรยากาศสถานศึกษาพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมตามบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการวางแผนการจัดการ การสั่งการ และการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากร รวมถึงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ผู้บริหารยังส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ การมีน้ำใจไมตรี และความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล อุ้นเรือน (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดอัสนี ยูโซะ (2567) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนราธิวาส พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีจันทร์ สามงามพุ่ม (2559) ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้นผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการทำงานเป็นทีมโดยการให้กำลังใจกัน ยกย่องและชมเชยครูอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์โดยผู้บริหารมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผุสดี จิรนากุล (2562) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาพูดคุย ปรึกษาหารือด้วยความเป็นกันเอง และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน คอยเป็นพี่เลี้ยงและเป็นที่ปรึกษา คอยช่วยเหลือ ชี้แนะ สนับสนุนอยู่เสมอ เอาใจเขามาใส่ใจเราและคำนึงถึงความต้องการเป็นรายบุคคลสิ่งเหล่านี้จะทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกว่าผู้บริหารคอยเป็นโค้ชและเป็นที่ปรึกษาอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน และนำไปสู่การนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ประสบผลสำเร็จ

2.3 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามช่วงอายุ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีช่วงอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ทิพย์ จิตอำ (2566) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมด้านช่วงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐ์ แสงนุสิทธิ์ และกัลยมน อินทุสุต (2565) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการมอบหมายงานให้สอดคล้องกับความถนัดและประสบการณ์ของผู้ร่วมงาน มากกว่าการยึดถืออายุเป็นหลัก ส่งผลให้บุคลากรเกิดความยอมรับ ความเชื่อมั่น ความศรัทธา และความภาคภูมิใจในตัวผู้นำ อีกทั้งยังพร้อมที่จะทุ่มเทการปฏิบัติงานตามภารกิจ

ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยมุ่งสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม แสดงออกถึงความเสียสละเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม และให้ความสำคัญต่อค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างแรงจูงใจและขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ภัทร ปัญญาวงศ์ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า เพราะความแตกต่างทางด้านประสบการณ์ของบุคลากรที่เพิ่งเข้าปฏิบัติงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานมานานแล้วย่อมมีความคิดเห็นและการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ สมรรถนะ และพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตลอดจนการได้รับแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหารแตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยชาผีนะ แอหลัง (2561) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอบรมศึกษาดูงาน มีการประชุมประจำเดือน มีแนวทางการปฏิบัติงาน การวางแผน และพัฒนาตนเองที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความรู้ มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานต่างกัน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงแสดงภาวะผู้นำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น และเลื่อมใสในตัวผู้บริหารโดยบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีคุณสมบัติในการนำพาสถานศึกษาก้าวไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย ผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำสมัยใหม่ที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่สถานศึกษาความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน

2.5 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยภูมิกร บุนกึ (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดพบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยธนกร ศรีอัยสวรรค์ (2565) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดมุมมองและความคิดเห็นที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องมาจากความสามารถในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของผู้บริหารที่ต้องดำเนินการภายใต้บริบทของวัฒนธรรมองค์กร ขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของภารกิจ และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กมักมีบทบาทและภารกิจน้อยกว่า เมื่อเทียบกับผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ต้องรับผิดชอบในภารกิจที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแสดงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในระดับที่เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ โดยมุ่งเน้นการแสดงความสามารถ การโน้มน้าวและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่น ยอมรับ และพร้อมที่จะทุ่มเทความพยายามในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีภารกิจและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในระดับที่น้อยกว่า อาจส่งผลให้การแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ลดลงตามบริบทของสถานศึกษาและขอบเขตความรับผิดชอบที่ต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ใช้กลยุทธ์ในการบริหาร สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อสามารถมองเห็นอนาคต กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม แล้วนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1) ควรทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิจัยและพัฒนาหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุม 2.2) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คชาภรณ์ เสริมศรี. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 37(4), 25-33.
- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 15(2), 374-384.
- จารุสิริ ทองเกตแก้ว. (2562). ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วารสารละศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 3(1), 63-80.
- จันทร์ทิพย์ จิตอ่ำ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- ชาผีน๊ะ แอหลัง. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(2), 163-172.
- ภูมิกร บุนกึ. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณภัทร ปัญญาวงศ์. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(1), 163-172.
- ณัฐ แสงนุสิทธิ์ และกัลยมน อินทุสุต.(2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(2), 163-172.
- ธนกร สร้อยสวรรค์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 16(3), 48-61.
- นวลจันทร์ จันทนพ. (2559). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประมวล อุ่นเรือน. (2565). บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์, 4(4), 149-160.
- ผุสดี จิรนากุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.

- มนสิชา ธรรมรักษ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายหลายวิทยาลัย. ใน วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มุฮัมหมัดอัสนี ยูโซะ. (2567). ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผน
กลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด
นราธิวาส. วารสารทัศน์มิติทางการศึกษา, 2(3), 33-44.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความ
คิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1.
Walailak Procedia, 10(4), 70-78.
- ศรีจันทร์ สามงามพุ่ม. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร, 4(3), 9-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). ชุดเครื่องมือการพัฒนาคู่มือการ
(Organization improvement toolkits) ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการ
บริหารจัดการภาครัฐ: หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน
เสีย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Andrew J. Dubrin. (1998). Leadership: Research Findings, Practice and Skills. Boston:
Houghton.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.